

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 323/2019-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 85/2005 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 131/2016 z 21. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 85/2005 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 131/2016 z 21. júna 2016 b o l i p o r u š e n é .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] priznáva úhradu trov konania v sume 519,39 € (slovom päťstodevätnásť eur a tridsaťdeväť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. Eleny Szabóovej, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 85/2005 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu sporovou stranou napadnutého konania o náhradu škody na zdraví z titulu náhrady straty na zárobku, úrazovej renty a sťaženia jeho spoločenského uplatnenia. Napadnuté konanie začalo podaním žaloby 28. februára 2005. V období od 10. marca 2008 do 25. februára 2011 bolo konanie vedené okresným súdom prerušené. Sťažnosť na priet'ahy adresovaná predsedovi okresného súdu bola opakovane v roku 2011 a v roku 2015 vyhodnotená ako dôvodná.

3. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 131/2016 z 21. júna 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. augusta 2016, vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v tomto konaní, prikázal mu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 3 000 € a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

4. Za obdobie po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sťažovateľ k priebehu konania pred okresným súdom v podstatnom uviedol:

„Dňa 14.05.2018 súd o žalobe sťažovateľa rozhodol rozsudkom, ktorým jeho žalobu zamietol. Proti rozhodnutiu podal sťažovateľ dňa 11.6.2018 odvolanie.

Ako sťažovateľ zistil z elektronického súdneho spisu, jeho odvolanie dodnes nebolo doručené odvolaciemu súdu a spis sa nachádza na Okresnom súde Bratislava IV (súd označeného porušovateľa práv). Z rovnakého zdroja sťažovateľ zistil, že samotné rozhodnutie – rozsudok, súd prvej inštancie doručoval žalovanému až 23.5.2019, teda viac ako rok po vyhlásení rozsudku.

O jeho nároku nie je dodnes právoplatne rozhodnuté a finálne (právoplatné) rozhodnutie vidí, pri vyššie opísanom postupe, sťažovateľ v nedohľadne.

Sťažovateľ je osobou so zhoršenou kvalitou zdravia (života), v dôsledku pracovného úrazu bol uznaný za invalidného.

Z hľadiska druhu konania, ...ide pritom o súdny spor, v ktorom má súd konať s osobitnou rýchlosťou...

Sťažovateľ považuje za neobhájiteľné žiadnym rozumným dôvodom, a súčasne za ústavne nekonformné, aby konanie o nároku sťažovateľa na zvýšenie náhrady škody na zdraví (náhrada straty na zárobku, zvýšenie odškodnenia za trvalé následky), trvalo NA JEDNOM STUPNI (jednej inštancii) súdu ŠTRNÁŠŤ ROKOV!!! Nejde o prípad, kedy by skoršie prvoinštančné meritórne rozhodnutie bolo zrušené odvolacím alebo dovolacím súdom...

Ako je zrejmé, k náprave nedošlo ani po náleze Ústavného súdu... po podaní odvolania (a vykonaní úkonov vyhradených súdu prvej inštancie) sú zákonným sudcom

sudcovia trojčlenného senátu odvolacieho súdu. Bez doručenia súdneho spisu však sudcovia odvolacieho súdu svoju právomoc vykonávať nemôžu...

...V čase, kedy sťažovateľ podával žalobu, mal 52 rokov. Dva mesiace po podaní sťažnosti sťažovateľ dosiahne fyzický vek 66 rokov. Úraz, ktorý utrpel v r. 2001, a pre ktorý bol dva roky práceneschopný a neskôr uznaný za invalidného, nie je ani po uplynutí 18 rokov (!!!) od úrazu riadne odškodnený.

... nejde o raritný druh sporu, ale o pomerne bežnú súčasť rozhodovacej agendy súdov... Sťažovateľ aj v prípade, že sa pojednávania nezúčastnil priamo alebo prostredníctvom právneho zástupcu, doručil súdu písomné podanie k veci, so súčasným vyjadrením súhlasu s konaním súdu v jeho neprítomnosti.“

5. Sťažovateľ na základe tejto sťažnostnej argumentácie žiada, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom v tomto znení:

„I. Okresný súd Bratislava IV v konaní o žalobe sťažovateľa, spisová značka 7C/85/2005 porušil základné práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle jeho dodatkových protokolov, článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na verejné prejednanie veci v primeranej lehote v jeho prítomnosti a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, a právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na zákonného sudcu.

II. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Bratislava IV, aby v konaní spisová značka 7C/85/2005 konal bez zbytočných prieťahov, s rešpektovaním základných práv sťažovateľa.

III. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10000 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti...“

6. Požadované finančné zadostučinenie sťažovateľ odôvodňuje takto:

«Sťažovateľ upozorňuje, že ide o exemplárny príklad situácie, ktorú ESLP označuje ako „neskoré rozhodnutie je rovné nerozhodnutiu“, poukazujúc na to, že účel žalobou

uplatnenej finančnej kompenzácie – vid' aj č. IV bod IV tejto sťažnosti – sa už s úplnosťou nedosiahne ani vyhovením žalobe resp. odvolaniu žalobcu, keďže problémy, ktoré mu spôsobujú následky jeho pracovného úrazu, za uplynulých 14 rokov, spočívajúce vo výraznom zhoršení kvality jeho života (odkázanosť na pomoc pri základných životných úkonoch), ktorú si pre nedostatok finančných prostriedkov nemohol primerane kompenzovať, nahradiť alebo minimalizovať, sa už spätne odstrániť nedajú... Rovnako sa nedajú odstrániť ani pocity sťažovateľa ako žalobcu, spočívajúce v nemožnosti domôcť sa spravodlivosti v primeranej lehote, ani dezilúzia zo straty nádeje, ktorú mu priniesol nález Ústavného súdu o jeho sťažnosti, ani pocity bezmocnosti proti orgánu verejnej moci, ktorý má rozhodovať o jeho nárokoch.»

7. Sťažovateľ vyslovil súhlas s prípadným upustením od ústneho pojednávania v tejto veci podľa úvahy ústavného súdu.

8. Uznesením sp. zn. II. ÚS 323/2019 zo 7. novembra 2019 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, v období po právoplatnosti nález sp. zn. III. ÚS 131/2016 z 21. júna 2016, teda po 27. auguste 2016. V časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy na zákonného sudcu ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú a v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období do 27. augusta 2016, ju ústavný súd odmietol pre prekážku rozsúdenej veci.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

9. Na výzvu ústavného súdu predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. 1 Spr V 234/2019 z 21. novembra 2019 ústavnému súdu oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní veci, uviedla, že spisový materiál sa v dôsledku odvolania nachádza na Krajskom súde v Bratislave od 27. júna 2019 a požadované finančné zadosťučinenie vyhodnotila ako neprimerane vysoké. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 85/2005 zo 14. mája 2018

„zamietol v celom rozsahu žalobcom uplatnený nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia“. Predsedníčka okresného súdu ďalej konštatovala, že „konanie vedené na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 7C/85/2005 vo svojom celku bolo poznačené prietiahmi, ktoré spoluzapríčinil sťažovateľ, no tieto boli podľa môjho názoru odstránené po rozhodnutí ÚS SR a teda nemohli mať preukázateľne za následok spôsobenie ujmy sťažovateľovi“.

10. Na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu reagovala právna zástupkyňa sťažovateľa podaním z 26. novembra 2019, v ktorom zotrvala na podanej ústavnej sťažnosti a poukázala na to, že okresný súd dospel k záveru o nedostatku svojej právomoci na prerokovanie časti žaloby (úrazová renta) po jedenástich rokoch od jej podania a v časti týkajúcej sa zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, o ktorej okresný súd rozhodol meritórne, bol spis odstúpený na odvolacie konanie s odstupom jedného roka a dvoch týždňov od podania odvolania. Pokiaľ ide o výšku požadovaného finančného zadost'učinenia, sťažovateľ ju považuje za dôvodnú vzhľadom na povahu konania a jeho dĺžku, ako aj opakujúce sa prietahy po náleze ústavného súdu, ktoré sú prejavom nerešpektovania príkazu ústavného súdu konať.

11. Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Obsah súdneho spisu v napadnutom konaní

12. Zo zapožičaného spisu okresného súdu vyplýva v rozhodnom období tento priebeh konania:

- okresný súd oznámil vstup intervenienta – Sociálnej poisťovne do konania sporovým stranám 31. augusta 2016,

- odvolanie žalobcu proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo zastavené konanie v časti o nároku na úrazovú rentu a vec postúpená Sociálnej poisťovni, zaslal okresný súd intervenientovi 6. októbra 2016 s výzvou na vyjadrenie k nemu,

- intervenient sa vyjadril k odvolaniu podaním z 26. októbra 2016,

- vyjadrenie intervenienta okresný súd doručil žalobcovi 30. decembra 2016 a žalovanému sa nepodarilo doručiť,

- Krajskému súdu v Bratislave bola vec predložená na odvolacie konanie 27. decembra 2016,

- Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 8 Co 473/2016 z 27. júna 2017 potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie. Spis bol vrátený okresnému súdu 15. augusta 2017,

- vec bola v časti úrazovej renty postúpená Sociálnej poisťovni 28. augusta 2017,

- okresný súd nariadil termín pojednávania na 13. november 2017. Právna zástupkyňa žalobcu (sťažovateľa) požiadala o odročenie termínu pojednávania zo zdravotných dôvodov. Z tohto dôvodu bol termín pojednávania zmenený na 18. december 2017,

- okresný súd realizoval pojednávanie 18. decembra 2017, ktoré odročil pre účely doplnenia dokazovania a žalobcovi uložil v lehote do 8. januára 2018 oznámiť adresy svedkov, ktorých navrhuje vypočuť,

- 12. januára 2018 predložil intervenient vyjadrenie k meritu,

- 12. februára 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, boli vypočutí svedkovia a pojednávanie bolo odročené na 16. apríl 2018,

- 16. apríla 2018 právna zástupkyňa sťažovateľa doručila okresnému súdu ospravedlnenie, žiadosť o rozhodnutie v neprítomnosti žalobcu a záverečné vyjadrenie vo veci. Na pojednávaní 16. apríla 2018 okresný súd ukončil dokazovanie a odročil pojednávanie pre účely vyhlásenia rozsudku na 14. máj 2018,

- okresný súd 14. mája 2018 vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol, žalovanému a intervenientovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % a znalkyni nepriznal nárok na náhradu znalečného,

- sťažovateľ podal proti rozsudku 11. júna 2018 odvolanie,

- okresný súd zaslal žalovanému a intervenientovi odvolanie na vyjadrenie. Dňa 23. augusta 2018 sa vyjadril k odvolaniu intervenient a toto vyjadrenie okresný súd zaslal 23. októbra 2018 sťažovateľovi,
- podaním z 20. novembra 2018 sa sťažovateľ vyjadril k vyjadreniu intervenienta,
- podaním zo 7. marca 2019 sa vyjadril intervenient k podaniu sťažovateľa z 20. novembra 2018,
- 17. apríla 2019 bol doručený rozsudok znalkyni a 8. júna 2019 bol rozsudok doručený žalovanému,
- 28. júna 2019 bola vec predložená Krajskému súdu v Bratislave na odvolacie konanie,
- Krajský súd v Bratislave 20. novembra 2019 uskutočnil pojednávanie, na ktorom vyhlásil rozsudok, ktorým zmenil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 1 146 € a vo zvyšnej časti rozsudok potvrdil. V časti nároku na náhradu trov konania zmenil odvolaním napadnutý rozsudok tak, že priznal žalovanému a intervenientovi nárok na náhradu trov konania na oboch stupňoch v rozsahu 96,88 %,
- vec bola vrátená okresnému súdu 5. decembra 2019, ktorý 11. decembra 2019 odoslal rozsudok odvolacieho súdu stranám sporu.

IV.

Relevantná právna úprava a judikatúra

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

15. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

V.

Právne posúdenie veci

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého

kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o náhrade škody na zdraví je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti okresného súdu a ani okolnosti prejednávanej veci neodôvodňujú záver o mimoriadnej zložitosti veci. Predmet konania má však nepochybne mimoriadny význam pre sťažovateľa, čo si vyžaduje zvýšenú starostlivosť súdov, preto je dĺžka a priebeh tohto konania posudzovaná prísnejšie.

20. Správanie sťažovateľa ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd na základe zapožičaného súdneho spisu konštatuje, že sťažovateľ neprispel k predĺženiu konania v posudzovanom období významným spôsobom, keďže z dôvodov na jeho strane bolo zmenený termín jedného pojednávania (zdravotné dôvody právnej zástupkyne).

21. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní v rozhodujúcom období, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Ústavný súd vychádza z premisy, že medzi obsahom práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny po obsahovej stránky niet odlišnosti. Najmä pri posudzovaní namietaného porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prihliada na ustálenú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, pokiaľ ide o primeranosť dĺžky konania.

23. Napriek tomu, že ústavný súd posudzoval v tomto konaní postup súdu v období po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu, je potrebné prihliadnuť aj na celkovú dĺžku konania, ktorá v skutkovo a právne pomerne jednoduchej veci ku dňu rozhodovania ústavného súdu je viac ako 14 rokov a v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru je zjavne neprimeraná bez potreby bližšieho skúmania konkrétneho priebehu konania. Obdobná dĺžka konania na dvoch stupňoch sústavy súdov viedla k vysloveniu porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru napr. vo veci *Obluk proti Slovenskej republike* (rozsudok z 20. 9. 2006).

24. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že v rozhodujúcom období (od roku 2016) sa viedlo konanie na dvoch stupňoch sústavy súdov, že vo veci bolo vydané meritórne rozhodnutie, ktoré bolo v odvolacom konaní zmenené, a čas na doručovanie meritórneho rozsudku okresného súdu stranám sporu (žalovanému bol rozsudok doručený po viac ako roku od jeho vyhlásenia, pozn.) a úkony pred predložením veci na odvolacie konanie bol neprimerane dlhý. Zároveň považuje ústavný súd za neakceptovateľné, že posúdenie procesnej podmienky nedostatku právomoci na konanie o časti žalobného návrhu viedlo k zastaveniu konania a postúpeniu veci až po 11 rokoch od podania žaloby. Uvedená dĺžka konania v rozhodnom období po príkaze ústavného súdu konať bez zbytočných prieťahov vzhľadom na význam predmetu konania pre sťažovateľa nie je ústavne akceptovateľná a nie je možné posudzovanú časť konania po právoplatnosti skoršieho nálezu považovať za efektívne smerujúcu k nastoleniu právnej istoty.

25. Ústavný súd preto s prihliadnutím na doterajšiu neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania a na zistený neefektívny postup okresného súdu aj v období po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu dospel k záveru, že v napadnutom konaní v posudzovanom období došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Vzhľadom na to, že príkaz konať v totožnom konaní bez zbytočných prietáhov už ústavný súd vyslovil svojím predchádzajúcim nálezom sp. zn. III. ÚS 131/2016 z 21. júna 2016, nepovažoval za potrebné tento príkaz opakovať a v tejto časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné právo alebo slobodu sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

31. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

32. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä celkovú neprimeranú dĺžku konania, neefektívny postup v rozhodnom období a význam predmetu konania pre sťažovateľa, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

VII.

Náhrada trov konania

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. Sťažovateľ si v konaní uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

35. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním. Náhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

36. Tarifná odmena za každý úkon [§ 11 ods. 2 a § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky] vykonaný v roku 2019 predstavuje sumu 163,33 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) k úkonu po 9,80 €, čo spolu predstavuje sumu 519,39 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

37. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu